

Prof. Dr. A. J. HATTEMER. *Aufklärung der Misserfolge bei der Behandlung von Herderkrankungen*. Vorträge der 8. wissenschaftlichen Tagung der Deutschen Arbeitsgemeinschaft für Herdforschung und Herdbekämpfung (DAH) in Wiesbaden. Werk-Verlag Dr. Edmund Banaschewsky, München-Gräfeling, 1959. Prijs DM 24.80. 144 blz.

Wederom is het HATTEMER – Geschäftsführer der DAH – gelukt, doch thans in een meer smakelijke uitvoering dan verleden jaar, een gedocumenteerd overzicht te publiceren van de gehouden voordrachten op bovengenoemd congres. Ook ditmaal heeft Prof. PARADE de inleiding geschreven, terwijl van alle gehouden voordrachten, in totaal 24, een referaat is opgenomen.

Indien ik mij, evenals de vorige maal, beperk tot de lezingen, welke voor ons, tandartsen, van het meeste belang zijn, dan zijn het ditmaal niet minder dan 8 voordrachten, waarop ik, zij het ook in het kort, de aandacht vestig.

RYBALLA (Kiel) sprak over „Ergebnisse der Kieferhöhlen-Radikal-operation“, welke onder leiding van de bekende Prof. VOGEL aldaar werden samengesteld na een aantal van 38 behandelde gevallen.

ADLER (Lloret de Mar) behandelde de vraag „Warum so viele Misserfolge bei der Behandlung von Herderkrankungen?“, waarbij hij de opmerking maakte, dat hij, vooral in chronische gevallen, nooit verzuimde de wervelkolom nauwkeurig te onderzoeken, aangezien deze het gehele ziekteproces autonoom blijvend kan doen voortbestaan.

GRASSER (Mainz) drong in zijn voordracht „Schädelübersichtsaufnahmen bei Kopferherden“ aan op het nemen van schedelfoto's, waar deze naast de gewone Röntgenstatus een waardevol hulpmiddel zouden zijn bij de herkenning en de localisering van haarden aan het hoofd. Hij lichtte zijn voordracht toe met enkele zeer duidelijke foto's.

HATTEMER Jr. (Bonn) sprak over „Störungen der Gebiss- und Kieferentwicklung als Folgen frühzeitiger Zahnentfernung“, waarbij hij de praemature extracties veroordeelde, daar zij niet alleen het gebit zowel als de kaken nadelig beïnvloeden, doch tevens funest kunnen zijn voor maatregelen i.v.m. met haardsanering.

HAYM (Mainz) had als onderwerp „Einflussz impakterter Zähne auf den Organismus“. Een korte voordracht, welke echter uitblonk door helderheid van betoog, aan het einde waarvan hij met klem aandringt op het doen verwijderen van *alle* geïmpacteerte elementen ter voorkoming van haardinfectiestoornissen, veelal beginnende met eenvoudige hoofdpijnen.

HERRMANN (Mainz) hield een voordracht over een, voor ons althans, oud onderwerp, nl. „Fehldeutung bei oralen Röntgenbildern“, welke voor de aanwezige tandartsen van minder belang was dan voor de artsen.

NAWRATH (Mainz) – de Mainzer school was goed vertegenwoordigd – sprak zeer interessant over „Kieferorthopadische Aufgaben bei herdfgefährdeter Mundatmern“.

Hoewel wij dergelijke voordrachten meermalen gehoord hebben en ook de betekenis der orthopaedie op ons speciale terrein vooral bij mondademhalers kennen, gaf NAWRATH toch enkele nieuwe inzichten en kwam hij tot de voor iedereen begrijpelijke slotsom, dat de therapie gesteund wordt door de vereiste samenwerking tussen pae-diater, rhinoloog en tandarts, welke er veelal vruchtbaar toe kan meewerken om de gevreesde haardinfectie te voorkomen.

Rost (Rottach-Tegern) tenslotte hield een korte toespraak over „Vitalerhaltung der Zahnpulpa”, waarbij hij aangaf hoe men via de weg der genezingsanaesthesie een gunstige werking op een beginnende pulpitis kan uitoefenen. Begonnen was destijds met novocain, terwijl door hem thans oxyprocain wordt gebruikt. De resultaten, welke hij met injecties van 2 cc oxyprocain forte, in de onderkaak bij het for. mandibulare, in de bovenkaak zowel palatinaal als bucaal van het betrokken element uitgevoerd, bereikte, zijn dermate gunstig uitgevallen in meer dan 200 gevallen, dat vrijwel als vaststaand aangenomen mag worden, dat door middel van deze infiltratie-anaesthesie ons een middel in de hand gegeven is om in vele gevallen een pulpabehandeling te voorkomen. Rost geeft dan tenslotte aan, dat resultaat te bereiken is in gevallen van hyperaemia pulpaе, pulpitis serosa partialis, bij overgangen van deze laatste in de totale pulpitis serosa, en in het bijzonder bij a-bacteriële ontstekingen, zelfs dan wanneer het een totale pulpitis serosa betreft.

En met deze, ietwat meer uitgebreide referering van de voordracht van Rost, hoop ik erin geslaagd te zijn de belangstelling van velen gewekt te hebben voor de mogelijkheden welke er zijn gelegen in het gebruik van de genezingsanaesthesie, waarover het laatste woord nog niet is gesproken.

Al met al een publicatie welke aan ons, tandartsen, niet zonder meer voorbij mag gaan en die ik ten zeerste kan aanbevelen.

P. M. A. HURMAN

Harold C. KILPATRICK D.D.S.. High speed and ultra speed in dentistry. Uitg. W. B. Saunders Cy, 289 blz., 429 ill. f 35,15.

Het probleem van boren met hogere dan de conventionele snelheid ontwikkelt zich snel, zo snel, dat het zelfs voor een geroutineerde practicus moeilijk is zich een helder beeld van de ontwikkeling van de bestaande mogelijkheden te vormen. Dit werk komt op een tijdstip, waarop een overzicht van deze mogelijkheden bij verschillende boorsnelheden en de daarbij aangepaste koelmethode absoluut gewenst is. Ik kan dan ook alleen maar zeggen: „Dit boek is uit het hart gegrepen”. Binnen enkele jaren zal vermoedelijk de boorsnelheid, zoals die meer dan 60 jaren door iedereen gebruikt werd, verlaten zijn. Een bestudering van dit werk is daarom m.i. nu voor iedereen gewenst. Het boek bestaat uit twee gedeelten, een eerste gedeelte uit 5 hoofdstukken, waarin de verschillende in gebruik zijnde instrumentaria behandeld worden. Ze worden verdeeld in door een as aangedreven hand- en hoekstukken, al dan niet gelagerd, met snoer aangedreven hoekstukken en de turbinehoekstukken. Prachtig is het aantal wenken, dat de schrijver geeft om de conventionele boormachine om te bouwen voor hogere snelheden, overzichtelijk zijn de daarbij toe te passen koelsystemen beschreven. Een apart hoofdstuk behandelt de rationele afvoer van dit koelwater. Merken worden met name genoemd en kritiek op de verschillende systemen wordt de fabrikanten niet gespaard. Tips voor onderhoud en lijsten voor „trouble-shooting” nemen een ruime plaats in. Het tweede gedeelte behandelt in 10 hoofdstukken de preparaties bij snelheden onder de 60.000 en bij snelheden van 60.000 tot 300.000 toeren. De daarvoor te gebruiken instrumenten bij de verschillende systemen worden nauwkeurig besproken. Daardoor wordt aankoop van modellen, die achteraf niet zo handig zijn als ze eerst leken, voorkomen. Een apart hoofdstuk behandelt de verschillende facetten van de mondchirurgie bij hoge snelheden. De economische zijde wordt door de schrijver niet vergeten, tijdsduur

van de behandeling, bepaling van honoraria bij high speed, kosten van het aan te schaffen instrumentarium en onderhoudskosten, alles wordt behandeld in één of meerdere alinea's. Het boek besluit met een aantal overzichten overgenomen uit publicaties in Amerikaanse tijdschriften van de laatste tijd. De illustraties zijn fraai en overduidelijk. Het aanschaffen en bestuderen van dit werk vindt zijn beloning bij de dagelijkse arbeid.

F. E. R. DE MAAR

L. J. CECCONI. *Notes et mémoires pour servir à l'histoire de l'art dentaire en France*. Uitgave 1959, Expansion Scientifique Française Paris. 156 blz.

Dit nieuwste werk over de geschiedenis van de tandheelkunde in Frankrijk werd geschreven door een ter zake zeer kundig man, président de la société française d'histoire de l'art dentaire en vice-voorzitter van het subcommittee on dental history van de F.D.I. Schrijver heeft zich tot doel gesteld alleen datgene uit de geschiedenis van de tandheelkunde te vertellen, waarvan de bronnen met absolute zekerheid vastgesteld konden worden. Uit het gehele werk blijkt de grote kennis van de schrijver, niet alleen van de oude tandheelkunde, maar eveneens van de gehele Franse literatuur. Vele tot nu toe onbekende feiten werden hierdoor naar voren gebracht, o.a. over het gebruik van prothese in Frankrijk in de 16e eeuw.

Het werk bestaat uit drie gedeelten: een eerste gedeelte behandelt de geschiedenis van het beroep zelf, er komen hoofdstukken in voor over de cariës, over de geneesmiddelen, waarmee men tand- en mondziekten trachtte te bestrijden, over de chirurgie, de anaësthesie, implantatie en volle en partiële prothese. Een apart hoofdstuk over de orthodontie geeft eveneens vele historisch belangrijke tot nu toe weinig bekende feiten. Het tweede gedeelte behandelt de ontwikkeling van de tandheelkunde naast de geneeskunde en chirurgie tot de Franse revolutie en de ondergang van de tandheelkunde na deze revolutie. Bespreking van de reorganisatie onder leiding van CHARLES GODON, de oprichting van de Ecoles dentaires en de wettelijke regelingen van de tandheelkunde in 1892 geven een goed inzicht in de totstandkoming van de huidige constellatie. Het derde gedeelte besluit met de beschrijving van het Musée Fauchard te Parijs en een hoofdstuk over de tandartsen, die voor de verschillende Franse koningen gewerkt hebben. Het werk is verlucht met 33 afbeeldingen en eindigt met een goede literatuurlijst.

F. E. R. DE MAAR

Prof. FALCK, München. *Werkstoffkunde für Zahnärzte*. 3e druk, bewerkt door Prof. WEIKART, Köln, 282 blz., 118 afb. en 19 tabellen, C. Hanser Verlag, München 1959, Linnen 32,— DM.

Het is een gelukkig verschijnsel, dat er weer een nieuwe druk is verschenen van FALCK's bekende standaardwerk: dat WEIKART bereid gevonden werd, deze 3e druk voor te bereiden, geeft voorts de waarborg, dat de resultaten van 10 jaren materiaalonderzoek in dit werk hun neerslag gevonden hebben. Zodoende kan men ervan verzekerd zijn, dat de inhoud conform de modernste inzichten en ervaringen tot stand kwam.

Men mag er voorts dankbaar voor zijn, dat voor dit doel de hoofdstukken over tandheelkundige gietmethoden en over de staal- en chroomcobaltlegeringen verregaand werden omgewerkt, waardoor de bruikbaarheid sterk gewonnen heeft.

Sedert de vorige druk van 1950 zijn er, zoals bekend, weer vele nieuwe materialen in gebruik genomen: vanzelfsprekend is, dat ook deze een grondige bespreking gekregen hebben.

Zodoende zal men nooit vergeefs een beroep behoeven te doen op dit werk, indien men zich wenst te oriënteren omtrent aard, eigenschappen en geschiktheid dezer nieuwe hulpstoffen: waar nodig, zal de opgenomen uitgebreide literatuurlijst dienstig zijn, om daarin voldoende verdere aanwijzingen te vinden voor een diepergaande bestudering van het betreffende onderwerp.

Een kritische behandeling van de verwerkingsmogelijkheden en de beperkingen van de nieuwe en nieuwste afdrukmaterialen, prothese-grondstoffen en vulmaterialen verdraden de geboren docent: alles wordt in een bondige, heldere en overzichtelijke stijl voorgedragen, en de beschouwingen zijn steeds gericht op de dagelijkse praktijk, waaraan trouwens vele voorbeelden werden ontleend. Hierdoor is de inhoud van dit standaardwerk nergens droog geworden, al zou het onderwerp hiertoe licht aanleiding kunnen geven.

Verreweg het grootste deel van de inhoud werd aan de metalen en metaal-legeringen gewijd, en behandelt dit onderdeel met een onmiskenbare grondigheid en helderheid, zodat vele, voor sommigen moeilijke begrippen spoedig duidelijk zullen worden. Naast de theoretische hoofdstukken komen de meer-praktische gedeelten over de bestendigheid in de mond, de mechanische bewerkingen, de giettechniek en het solderen en lassen, waarna de bespreking der tandheelkundige legeringen volgt.

De niet-metalen worden behandeld in de hoofdstukken over gipssoorten en inbedmassa's, de afdrukmaterialen en wassen, de keramische massa's en de porselein- en kunsthars-tanden: verder volgen dan rubber en een groot hoofdstuk over de kunstharsen, waarin men al het wetenswaardige erover vinden kan. De provisorische en tandcementen, alsmede de modelcementen, de soldeermiddelen en polijstmiddelen voltooien het geheel, dat verder nog een uitgebreide inhoudsopgave, de reeds vermelde literatuurlijst en een klapper bevat.

Bezwaren of bedenkingen zou referent niet kunnen aanvoeren, al zouden er misschien wel wensen op ondergeschikte punten kunnen worden geuit. Over de vele en instructieve illustraties, de nuttige tabellen en over de algehele uitvoering niets dan lof!

Het werk kan daarom zonder enig voorbehoud warm worden aanbevolen, zowel voor studenten, alsmede aan tandartsen, die op de hoogte van de nieuwste ontwikkeling der tandheelkundige hulpmiddelen willen blijven.

VAN DAALEN